

Gazdasági lehetetlenülés az áru átadása után? Kurióznak látszik a Magánjogi Döntvénytár 1924. évi 95. esete. A szücs saját szörméjével bebéleli a bundát, készen kiadja, perli az anyag és munka díját, perét megnyeri; de mivel pénzt mégse lát, újra kifejti és megtartja az utóbb javításra visszakapott bundából a maga-adta szörmét. A Kuria igazat ad neki: joggal állt el a másik fél fizetési késedelme miatt. A jogász meg szokottságoknak minden áttörése mellett is, melyet persze megint csak jogkonstrukciók fedeznek: az anyagi igazság a Kuria oldalán van. Amde ha így még átadás után is, akkor mi igazolja azt a gyakorlatát a hiteljogi tanácsoknak, hogy olyankor, amikor az áru az eladónak ügyletkötéskor vagy a szállítási határidőben rendelkezésére állt, nincs gazdasági lehetetlenülés amiatt, mert a meglevőt átadni nem lehet lehetetlen? (b. gy.)

Gazdasági lehetetlenülés a stabilizáció után? A gazdasági lehetetlenülés is azok közé a dolgok közé tartozik, amelyek szeretnek másnak látszani, mint amik tényleg. A pénzromlás szülte, de iparkodik megtagadni szülejét. Ahelyett, hogy egyszerűen úgy szilizálnák: „nem kell az eladott árut szállítani a kialakult vételáron, ha ez a pénzromlás folytán jelentősen elértéktelenedett“, egyéb ár-eltoló okoknak is ugyanazt a hatást tulajdonítják. Következésképpen lehetségesnek tartja judikaturánk (másként a német), hogy a vételár egészbeni előrefizetése után is beállhasson a gazdasági lehetetlenülés: ha t. i. az áru ára stabil értékben is emelkedett a szállításig (pl. Kuria IV. 5294/1924. és VII. 3440/1924. számok alatt). Ebből az következne, hogy a korona-stabilizálás után is még sürűn hallhatjuk majd a gazdasági lehetetlenülés kibuvóját az eladóktól, ha kalkulussuk nem vált be — hisz a bíróságok már 25—30 százalékos áreltolódást is mentesítőnek deklaráltak többször (pl. Kuria IV. 208/1923. és VII. 3850/1923. számok alatt). Ami annál helytelenebb volna, mert viszont a vevőt hasonló gazdasági pechben nem segítik: ha pl. a vételár (szokol) az áru értékének többszörösére emelkedik is, ő sem el nem állhat, sem az ár mérséklését nem kérheti (pl. Kuria IV. 1396/1924. és 1978/1924. számok alatt). A gazdasági lehetetlenülés ily módon már-már azzal fenyeget, hogy csapdává fejleszti az adásvétel ügyletét, amely fogni fogja a vevőt, de nem köti az eladót. A korona stabilizálása után a jog konszolidációjának is be kell következnie; az újabb ügyleteknél a gazdasági lehetetlenülésnek többé nincs helye. Háboru előtti magyar jogunk még a laesio enormist sem ismerte el; ezután sem szabad a sokkal kisebb laesiók miatt ügyleteket bontani. (b. gy.)